

KARLSTADS KOMMUN

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN

Protokoll 2020-11-11

§ 129

Remiss SOU 2020:28 En mer likvärdig skola - minskad skolsegregering och förbättrad resurstilldelning

Dnr BUN/2020:547 Dpl 01

Barn- och ungdomsnämndens beslut

Remissvaret godkänns med ändringar i punkterna 9.9.2, 6.5.1 och 6.5.2

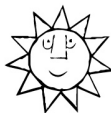
Sammanfattning av ärendet

Karlstads kommun välkomnar utredningen som utgör en värdefull kunskapskälla och instämmer i flertalet av förslagen.

Utredningen visar hur komplext skolsystemet är och för att komma tillrätta med den bristande likvärdigheten behöver de olika förslagen ses som en helhet. Att enbart införa vissa separata delar kommer inte att medföra att likvärdigheten förbättras då förslagen är beroende av varandra. Det är likaså angeläget att de utredningar som föreslås i betänkandet, tex. utredningen om tilläggsbelopp och utredningen om ett större sektorsbidrag påbörjas skyndsamt. Utredningen visar också på komplexiteten av ansvarstagandet för skolan då staten föreslås få ett utökat ansvar jämfört med idag. Utöver uppföljningen av hur likvärdigheten utvecklas i landet behöver även statens förändrade ansvar och dess konsekvenser för gränsdragningarna mellan stat och kommun följas över tid.

Principiellt är Karlstads kommun positiv till att de preciserade statsbidragen sammanförs till ett större sektorsbidrag som fördelas utifrån faktabaserade principer. Karlstads kommun är däremot kritisk till att utredningen inte redovisar vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för respektive kommun. Då förslaget påverkar den kommunala ekonomin är det nödvändigt att alla följder tydligt klarläggs på ett transparent och öppet sätt innan beslut kan fattas.

Karlstads kommun bedömer att avgörande, för om utredningens syften ska uppnås, är att de beslut som fattas rörande utredningens förslag är långsiktiga och hållbara över tid. Lärare, rektorer och huvudmän behöver

KARLSTADS KOMMUN

förutsägbarhet och kontinuitet för att lyckas i arbetet med att förbättra likvärdigheten och minska segregationen.

Beslutsunderlag

Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse den 16 oktober 2020

Yrkanden

Anna Dahlén Gauffin (S) yrkar på följande ändring av texten:

Punkt 9.2.2 Karlstad kommun instämmer i utredningens förslag

Marie Persson (C) yrkar på på följande ändring av texten:

Sidan 8, 6.5.1, sista meningen

Karlstad kommun instämmer i huvuddrag i utredningens förslag avseende gemensamma urvalsgrunder men med inställningen att kvot bör strykas.

Cecilia Nielsen (M) yrkar på följande ändring av texten:

Yrkande på punkten 6.5.2

Karlstad kommun instämmer huvudsakligen i utredningens förslag. Kö som urvalsgrund bör dock finnas kvar då det är en viktig urvalsgrund framför allt för enskilda aktörer, men den bör reformeras.

Det finns behov av att göra vissa tidsbegränsningar i kön för att ge mer likvärdiga förutsättningar i skolvalet, exempelvis för att underlätta för nyinflyttade i kommunen.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt Anna Dahlén Gauffins (S) yrkande eller avslå detsamma och finner att nämnden beslutar enligt Anna Dahlén Gauffins (S) yrkande.

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt Marie Perssons (C) yrkande eller avslå detsamma och finner att nämnden beslutar enligt Marie Perssons (C) yrkande.

Omröstning begärs och genomförs enligt följande:

Ja-röst för godkännande av Marie Perssons (C) yrkande

Nej-röst för avslag av Marie Perssons (C) yrkande

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt Cecilia Niensens (M) yrkande eller avslå detsamma och finner att nämnden beslutar enligt Cecilia Niensens (M) yrkande.

Omröstning begärs och genomförs enligt följande:

Ja-röst för godkännande av Cecilia Niensens (M) yrkande.

Nej-röst för avslag av Cecilia Niensens (M) yrkande.

KARLSTADS KOMMUN

Omröstningsresultat

Marie Perssons (C) yrkande:

Med röstsiffrorna 7 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar nämnden att anta Marie Perssons (C) yrkande.

Cecilia Nielsens (M) yrkande:

Med röstsiffrorna 6 ja-röster mot 5 nej-röster beslutar nämnden att anta Cecilia Nielsens (M) yrkande.

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Ajournering

Mötet ajournerades kl. 15.20 – 15.30

KARLSTADS KOMMUN**BARN- OCH UNGDOMSFÖRVALTNINGEN****Tjänsteskrivelse** 2020-10-16

Anna-Lena Norlander Groth, 054-5402903

anna-lena.norlander.groth@karlstad.se

**Remiss SOU 2020:28 En mer likvärdig skola -
minskad skolegregation och förbättrad
resurstilldelning**

Dnr BUN/2020:547 Dpl 01

Barn- och ungdomsförvaltningens förslag till beslut

Remissvaret godkänns

Sammanfattning av ärendet

Karlstads kommun välkomnar utredningen som utgör en värdefull kunskapskälla och instämmer i flertalet av förslagen.

Utredningen visar hur komplext skolsystemet är och för att komma tillrätta med den bristande likvärdigheten behöver de olika förslagen ses som en helhet. Att enbart införa vissa separata delar kommer inte att medföra att likvärdigheten förbättras då förslagen är beroende av varandra. Det är likaså angeläget att de utredningar som föreslås i betänkandet, tex. utredningen om tilläggsbelopp och utredningen om ett större sektorsbidrag påbörjas skyndsamt. Utredningen visar också på komplexiteten av ansvarstagandet för skolan då staten föreslås få ett utökat ansvar jämfört med idag. Utöver uppföljningen av hur likvärdigheten utvecklas i landet behöver även statens förändrade ansvar och dess konsekvenser för gränsdragningarna mellan stat och kommun följas över tid.

Principiellt är Karlstads kommun positiv till att de preciserade statsbidragen sammanförs till ett större sektorsbidrag som fördelas utifrån faktabaserade principer. Karlstads kommun är däremot kritisk till att utredningen inte redovisar vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för respektive kommun. Då förslaget påverkar den kommunala ekonomin är det nödvändigt att alla följder tydligt klarläggs på ett transparent och öppet sätt innan beslut kan fattas.

Karlstads kommun bedömer att avgörande, för om utredningens syften ska uppnås, är att de beslut som fattas rörande utredningens förslag är långsiktiga och hållbara över tid. Lärare, rektorer och huvudmän behöver förutsägbarhet och kontinuitet för att lyckas i arbetet med att förbättra likvärdigheten och minska segregationen.

Beslutsunderlag

Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse den 16 oktober 2020

Ärende

Karlstads kommun har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet, En mer likvärdig skola- minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28). Utredaren har haft uppdraget att analysera och föreslå åtgärder för att minska skolsegregationen och förbättra resurstilldelningen till förskoleklass och grundskola i syfte att öka likvärdigheten inom berörda skolformer.

Här nedan presenteras Karlstads kommuns synpunkter. För tydlighets skull redovisas utdrag ur betänkandets bedömningar och förslag där kommunen har synpunkter.

Kap 3 Ansvar för förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan

3.12.1 Staten bör ta ett större ansvar för skolans likvärdighet bl.a. genom att Skolverket etableras regionalt

Utredningens bedömning: Staten bör ta ett tydligare ansvar för att undervisningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan ska vara likvärdig och kompensatorisk. Statens skolverk bör etablera en regional närvaro för att säkerställa ett aktivt och nära samarbete med huvudmännen i varje region och fungera rådgivande och stödjande. Syftet är att bidra till en ökad likvärdighet och höjd

undervisningskvalitet. Skolverket bör i sin regionala organisation

- stödja huvudmännen i regionen i deras resultatuppföljning,
- ansvara för att planera och genomföra vissa kompetensutvecklingsinsatser i regionen i samarbete med huvudmän och universitet och högskolor och
- bedöma behovet av att nya skolenheter etableras i regionen.

Det är av stor vikt att ett nära samarbete med andra skolmyndigheter upprättas regionalt. Detta gäller särskilt Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Karlstads kommun instämmer i utredningens bedömning.

- Skolverkets regionala närvaro innebär en oberoende garant för likvärdighet. Ur ett elevperspektiv är det positivt. Med en regional

närvaro stärks möjligheterna till att se lokala förutsättningar och behov.

Karlstads kommun vill dock betona.

- För att stödet till huvudmännen ska bli effektivt är det viktigt att kommunerna får vara delaktiga i att definiera vad ett ”aktivt och nära samarbete” mellan Skolverket och regionernas kommuner innebär. Organisationen för den föreslagna regionala närvaron behöver vara flexibel och kunna möta olika huvudmäns olika förutsättningar och behov. Förslaget får inte innebära att huvudmännen behöver bygga upp nya kostnadskrävande lokala strukturer för att kunna matcha den nya myndighetens administration.
- Regionerna får inte vara för små då det är viktigt för en kommun som Karlstad att ha möjlighet att samverka med andra ”jämförbara kommuner”. Om inte det behovet tillgodoses inom ramen för regionerna finns risk att parallella nätverk växer fram, vilket bidrar till parallella system, som i sin tur är kostnadskrävande och bidrar till otydlighet.
- Utredningen föreslår att det är av stor vikt att Skolverket upprättar ett nära samarbete mellan skolmyndigheterna regionalt och att detta särskilt gäller samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Karlstads kommun anser att de regionala skolmyndigheterna som har till uppgift att vara rådgivande och stödjande till huvudmännen agerar samordnat och inte bidrar till motstridiga styr signaler. Det gäller inte minst ansvarsfördelningen mellan Skolverket och Skolinspektionen. Tydlighet i Skolverkets och Skolinspektionens framtida uppdrag och mandat samt relationen myndigheterna emellan är därför viktiga förutsättningar för att stödet ska upplevas effektivt och att statens ansvarstagande ska bli effektivt.

Kap 4 Likvärdighet och skolegregation

4.6.1 Aktivt verka för en allsidig social sammansättning

Utredningens förslag: Huvudmännen för förskoleklassen och grundskolan ska aktivt verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Rektor för en förskoleklass eller grundskola ska inom givna ramar ha ett ansvar för att verka för en allsidig social sammansättning av undervisningsgrupper.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Ur ett elevperspektiv är detta ett välkommet förslag som har stor betydelse för arbetet med att förbättra likvärdigheten. En allsidig social sammansättning ger utrymme för gynnande kamrateffekter, förståelse för olikheter och solidaritet med andra i samhället.
- En allsidig socioekonomisk och social sammansättning på skolor och i klassrum ger även bättre förutsättningar för skolan att rekrytera kvalificerade lärare samt att bli den mötesplats som främjar elevers utveckling både socialt och kunskapsmässigt.

Karlstads kommun vill dock betona.

- Uppdraget att verka för allsidiga sammansättningar av elevgrupper är komplext. Genom att vidta åtgärder kan mer heterogena elevgrupper skapas i skolor och klasser som i sin tur kan vara grund för ökad likvärdighet genom kamrateffekter. Samma åtgärder kan däremot ge motsatt effekt om än fler vårdnadshavare/elever söker sig bort från den kommunala skolan.
- Vad förslagets generella formuleringar ”att aktivt verka” och ”allsidig sammansättning” innebär behöver förtydligas som vägledning för huvudmännen. Detta inte minst utifrån utredningens förslag om att förskoleklassens och grundskolans likvärdighet och kompensatoriska förmåga kontinuerligt och systematiskt ska följas upp av skolmyndigheterna.

4.6.2 Förbättra tillgången till och kvaliteten i uppgifter om skolväsendet

<p>Utredningens bedömning: Uppgifter om samtliga skolenheter förutsättningar, verksamhet och resultat behöver finnas tillgängliga.</p>

Karlstads kommun instämmer i utredningens bedömning.

- Att kunna jämföra mätbar statistik om förutsättningar, verksamhet och resultat mellan kommuner, enskilda huvudmän och skolenheter är en förutsättning för att kunna fördela ekonomiska och personella resurser på ett likvärdigt sätt, både för Skolverket och för kommunerna. Utan offentlig statistik kan inte heller vårdnadshavare och elever bilda sig en uppfattning om till vad skolorna prioriterar medel samt hur väl skolorna lyckas med elevernas måluppfyllelse. Statistiken behövs dessutom inte minst för att kunna analysera vilka kompensatoriska insatser som krävs.

Kap 5 Gemensamt skolval

5.7.2 Ett gemensamt skolvalssystem

Utredningens förslag: Beslut om placering respektive mottagande vid samtliga kommunala och fristående skolor ska ske genom ett nationellt skolvalssystem.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Ett gemensamt system med samma förutsättning för samtliga ger ökad rättvisa och transparens. Det bidrar även till bättre förutsättningar för att aktivera och kommunicera med vårdnadshavare då det görs på likartat sätt i hela landet.

Karlstads kommun vill dock betona.

- De största vinsterna med ett nationellt skolvalssystem ligger inte i att det markant skulle öka likvärdigheten i skolan, utan snarare i ett mer effektivt utnyttjande av resurser och ökad rättssäkerhet, som bidrar till ett mer likvärdigt skolval. Vilket i sig är nog för att motivera att det genomförs.

5.7.3 Skolverket ska ansvara för skolvalssystemet

Utredningens förslag: Statens skolverk ska ansvara för det nationella skolvalssystemet för samtliga enskilda och kommunala huvudmän. I detta ingår att hantera ansökan, urval, mottagande i fristående skolor samt placering i kommunala skolor till förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Statens skolverk ska ansvara för att vårdnadshavare ges information om skolvalet och om olika valalternativ.

Utredningens bedömning: Statens skolverk ska på regional nivå samverka med skolhuvudmän och ha ett övergripande ansvar för att analysera och informera huvudmän om det prognosticerade behovet av skolplatser i de kommuner som ingår i respektive region samt löpande utvärdera arbetet.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag och bedömning.

- Att samordna valet innebär en effektivisering för såväl enskilda som för kommunala huvudmän, både ur administrativ och ekonomisk synpunkt. Huvudmännen sparar dessutom kostnader för systemstöd. Det underlättar också för vårdnadshavare då det är ett och samma systemstöd som ska användas oavsett huvudman.
- Förutsättningarna för att göra tillförlitliga prognoser på lokal nivå är inte alltid enkla då osäkerhetsfaktorerna kan vara flera. Ytterligare en omständighet som kan komplicera på lokal nivå är att intressen

och behov inte oväntat kan stå i motsats till varandra. Det kan handla om olika intressen i frågor såsom vart en enskild huvudman ska etablera sin skolverksamhet i kommunen eller om en skola ska avvecklas.

- Skolverket kan här komplettera kommunens egna prognoser med mer tillförlitlig information om hur ändrade urvalsgrunder, etableringar av nya skolor, stängningar av existerande skolor och andra förändringar påverkar samtliga skolor i regionen. Det är dock viktigt att komma ihåg att det är huvudmännen som ansvarar för dimensioneringen av verksamheten och att skolinvesteringar är mycket stora och kostsamma investeringar som måste ställas mot andra kommunala investeringar.

5.7.4 Uppgift om dimensionering och urvalsgrunder

Utredningens förslag: Huvudmän för skolenhet med förskoleklass, grundskola och grundsärskola ska till Statens skolverk ange hur många elever de kan ta emot vid varje skolenhet i förskoleklass samt i respektive årskurs i grundskola och grundsärskola.

Kommunala huvudmän ska ange hur skolplaceringsregeln rimlig närhet ska tillämpas i kommunen.

Samtliga huvudmän ska ange vilka urvalsgrunder som ska gälla för varje skolenhet i förskoleklass och respektive årskurs i grundskola och grundsärskola. Flera urvalsgrunder ska kunna användas i ett och samma urval. Om fler än en urvalsgrund används ska huvudmannen ange i vilken omfattning de tillämpas och hur de förhåller sig till varandra.

Statens skolverk ska godkänna utformningen av de urvalsgrunder som huvudmän väljer att använda sig av. Ett sådant beslut ska gälla omedelbart.

Om inte tillräckligt antal elever kan placeras enligt de urvalsgrunder som Skolverket godkänt ska övriga platser tilldelas elever enligt urvalsgrunden lika möjligheter.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Rättssäkra urvalsgrunder är en grundförutsättning för att likvärdigheten ska kunna säkerställas. En tydligare reglering inom området välkomnas då osäkerheten har varit och fortfarande är stor.
- Elever och vårdnadshavare får genom förslaget en ”kvalitetsstämpel” på huvudmannens urvalsgrunder vilket förhoppningsvis bidrar till en ökad tilltro till det beslut som sedan blir följderna av skolvalet.
- Avsaknad av ”dolda” kösystem kommer att skapa mer rättvisa förutsättningar.

Karlstads kommun vill dock betona.

- Skyldigheten att rapportera antal platser bör gälla för längre tidsperiod än nästkommande läsår då planering av skollokaler och skolverksamhet behöver vara långsiktig.
- Karlstads kommun använder sig redan idag av urvalsgrunden, lika möjligheter, i de fall platser inte räcker till och att föregående urvalsgrunder har använts utan att elever har kunnat särskiljas. Karlstads kommun bedömer att urvalsgrunden, lika möjligheter, inte ska användas till att fördela en stor del av platser, då det kan få negativa konsekvenser och uppfattas som att platser tilldelas godtyckligt. Det är därför viktigt att urvalsgrunden, lika möjligheter, kommer att användas så som utredningen föreslår.

5.7.5 Skolbyte sker vid terminsstart som huvudregel

Utredningens förslag: En elev ska endast få byta skola i samband med terminsstart. Om det föreligger särskilda skäl ska skolbyte tillåtas även vid andra tidpunkter under terminen. En ansökan om skolbyte ska hanteras av Statens skolverk.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Förslaget bidrar till stabilitet och kontinuitet för såväl ekonomisk som administrativ planering samt för elevernas och lärarnas arbetsmiljö.

Karlstads kommun vill dock betona.

- Det är viktigt att de elever som anser sig ha särskilda skäl för ett skolbyte under pågående termin får sin begäran prövad skyndsamt i enlighet med förslaget.

5.7.6 Överklagande av Skolverkets beslut

Utredningens förslag: Beslut av Statens skolverk att underkänna en huvudmans urvalsgrunder får överklagas av huvudmannen till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Statens skolverk att frånga vårdnadshavares önskemål om skolplacering med hänvisning till att den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Andra beslut av Statens skolverk att placera en elev vid en skolenhet med kommunal eller enskild huvudman får inte överklagas.

Karlstads kommun instämmer i de två första punkterna i utredningens förslag.

Karlstads kommun avstår från att lämna synpunkter till förslaget om att Skolverkets beslut att placera en elev vid en skolenhet med kommunal eller enskild huvudman inte får överklagas.

- Om placeringarna sker utifrån ett garanterat sakligt och objektivt urval som dessutom är tydligt kommunicerat och förutsägbart är behovet av att överklaga minimalt. Däremot kan man invända rent principiellt emot att det är myndighetsutövning mot enskild och det bör då alltid finnas en möjlighet att kunna överklaga den typen av beslut.
- Förslaget innebär i sin tur en anpassning, vilket är mest följdriktigt, till övriga skolformers besvärsmöjligheter, vars beslut inte går att överklaga.

Kap 6 Principer för placering, mottagande och urval

6.5.1. Principer för placering och urvalsgrunder för skolor med kommunal huvudman

Utredningens förslag: En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet, ska ett urval göras. Vid urvalet till en kommunal skolenhet får en eller flera av följande grunder användas

- syskonförtur,
- kvot,
- geografiskt baserat urval,
- skolspår och
- lika möjligheter.

Platser får avsättas för elever som på grund av särskilda skäl bör ges företräde framför övriga elever till en viss skolenhet. Om elevens vårdnadshavare inte har inkommit med en ansökan om skolplacering eller om önskemålen i ansökan inte kan tillgodoses, ska eleven placeras vid en skolenhet med kommunal huvudman i rimlig närhet till hemmet.

Vårdnadshavares önskemål om en viss skolplacering får frångås om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Det är positivt att alla skolor i Sverige har samma grundsystem för urval. Det skapar en plattform för likvärdighet. Karlstads kommun använder sig redan idag av samtliga urvalskriterier förutom kvot. Karlstads kommun bedömer att det verkar vara de urvalsgrunderna som används som vårdnadshavare har förståelse för och som de anser vara rättvisa.

Karlstads kommun vill dock betona.

- Urvalsgrunden kvot som föreslås vara ett verktyg för att bidra till en mer allsidig social elevsammansättning behöver utredas mer. Förslaget innehåller alltför vag vägledning. Om huvudmännen ska kunna använda kvot som urvalsgrund behöver staten ta ett större ansvar och inte överlämna gränsdragningarna till huvudmännen huruvida vissa kvoteringar är tillåtna eller inte. Utredningen ger exempel på hur kvoteringar kan vara problematiska, tex. att koppla kvot till migrationsbakgrund som strider mot diskrimineringslagen. Däremot ges lite konkret stöd i hur kvot skulle kunna användas på ett sätt som överensstämmer med lagstiftningen.

6.5.2 Principer för mottagande och urvalsgrunder för skolor med enskild huvudman

Utredningens förslag: En elev ska placeras vid den skolenhet där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet, ska ett urval göras. Vid urvalet till en fristående skolenhet får en eller flera av följande grunder användas

- syskonförtur,
- kvot,
- geografiskt baserat urval, dock maximalt 50 procent av platserna,
- verksamhetsmässigt samband mellan skolenheter och
- lika möjligheter.

Platser får avsättas för elever som på grund av särskilda skäl bör ges företräde framför övriga elever vid en viss skolenhet.

Utredningens bedömning: Enskilda huvudmän ska fortsatt kunna använda tester och prov som grund för urval till eller inom en skolenhet.

Enskilda huvudmän ska fortsatt ha rätt att göra urval enligt andra föreskrifter som avser fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning eller särskilda utbildningar.

Utbildningen vid fristående skolor ska fortsatt få begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Att ta bort kö som primär urvalsgrund välkomnas. Det skulle innebära att även de elever vars vårdnadshavare inte haft vetskapen eller möjligheten att tidigt anmäla sina barn, skulle kunna få en plats på en populär fristående skola, där platserna tidigare har varit starkt begränsade.

6.5.3 Omplacering av elever med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero

Utredningens förslag: Kommunen får placera en elev vid en annan skolenhet om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Karlstads kommun förstår förslaget som att ingen förändring av nuvarande regler ska ske.

6.5.4 Skolskjuts

Utredningens bedömning: En elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola med offentlig huvudman ska även fortsättningsvis ha rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Utredningens förslag: Rätt till skolskjuts gäller inte för elever som väljer att gå i en annan skolenhet än en som de skulle ha placerats vid enligt principen om skolplacering i rimlig närhet till hemmet. Om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen anordna skolskjuts även i dessa fall.

Karlstads kommun förstår förslaget som att ingen förändring av nuvarande regler ska ske.

6.5.5 Övergångsbestämmelser

En konsekvens av utredningens förslag i detta kapitel är att kötid och verksamhetsmässigt samband med förskola inte längre ska kunna tillämpas som urvalsgrunder när det är fler sökande elever än det finns platser till en skolenhet. Som utredningen beskrivit tidigare i detta kapitel är detta två vanliga urvalsgrunder för skolenheter med enskild huvudman.

Utredningen föreslår att de förslag som utredningen lämnar i detta kapitel om ändrade regler för placering, mottagande och urval ska träda i kraft den 1 juli 2023 och således tillämpas vid placering inför höstterminen 2024. Det är viktigt att huvudmän ska kunna anpassa och ställa om sin verksamhet till den ändrade reglering som utredningen föreslår.

Utredningen föreslår därför att särskilda övergångsbestämmelser ska gälla för de enskilda huvudmän som vid urval till sina skolenheter tillämpar urvalsgrunderna kötid och verksamhetsmässigt samband med förskola. Övergångsbestämmelserna innebär att sådana enskilda huvudmän ska kunna ta emot elever på dessa urvalsgrunder till och med 2026.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag om att övergångsbestämmelser införs och att förändringarna träder i kraft den 1 juli 2023.

Karlstads kommun avstyrker däremot förslaget om att särskilda övergångsbestämmelser ska gälla för de enskilda huvudmännen.

- Förändring av nya regler för urval och antagning bör införas samtidigt för såväl kommunala som fristående skolor.

Kap 9 Skolans resurser: slutsatser och förslag

9.2.2 Slå samman flera av de riktade statsbidragen till ett sektorsbidrag och tillför ytterligare resurser

Utredningens förslag: Majoriteten av stimulansbidragen till skolväsendet ska läggas samman till ett sektorsbidrag. Sektorsbidraget ska syfta till att stödja skolverksamheten och stimulera skolutveckling utifrån lokala behov och prioriteringar i syfte att öka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen. Varje skolhuvudman för skolenhet med förskoleklass, grundskola och grundsärskola kan beviljas bidrag. Skolverket fastställer vid årets början beloppet för innevarande år för de som beviljats bidrag, och redovisar en preliminär beräkning för påföljande två år. Bidraget ska vara socioekonomiskt viktat. För att erhålla statsbidrag ska huvudmannen utifrån analyser av den egna verksamhetens utvecklingsbehov sammanställa en treårig handlingsplan för att stärka likvärdighet och undervisningskvalitet. Resultatet av handlingsplanen ska följas upp och redovisas. Statens skolverks regionala organisation ska följa huvudmännens arbete. Utöver existerande statsbidrag ska staten skjuta till ytterligare 3 miljarder årligen till det nya sektorsbidraget.

Utredningens bedömning: Det påbörjade arbetet att förändra de riktade statsbidragen till skolväsendet ska fortsätta. Statens skolverk bör föreslå vilka statsbidrag som bör införlivas i det nya sektorsbidraget.

Karlstads kommun avstyrker utredningens förslag.

- Principiellt är Karlstads kommun positiv till att de preciserade statsbidragen sammanförs till ett större sektorsbidrag. En förutsättning för att uppnå en mer likvärdig skola är att huvudmannen själv kan prioritera vilka insatser som behöver vidtas. Kravet på att arbeta utifrån en treårig handlingsplan bidrar till bättre förutsättningar för skolutveckling än dagens system. En förutsättning för att arbetet ska bli framgångsrikt är emellertid att fördelningen av medel görs långsiktigt.
- Karlstads kommun instämmer i att fördelningen av sektorsbidragets storlek ska vara faktabaserat och bygga på transparenta principer. Karlstads kommun är däremot kritisk till att utredningen inte redovisar vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för respektive kommun. Enligt Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) beräkning innebär de föreslagna omfördelningseffekterna för Karlstads kommuns del minskade intäkter på ca. 9 mkr, trots den föreslagna ökningen av det statliga stödet. Karlstads kommun är medveten om, att om det föreslagna sektorsbidraget införs, kommer det att få ekonomiska konsekvenser för kommunen. Karlstads kommun menar då att det är nödvändigt att alla ekonomiska konsekvenser för kommunerna tydligt klarläggs på ett transparent och öppet sätt innan beslut kan fattas.

9.2.3 Förändra beräkningen av grundbeloppet

Utredningens förslag: Hemkommunen ska vid beräkningen av det grundbelopp som lämnas i bidrag till en enskild huvudman för varje elev i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola göra ett avdrag för de merkostnader som hemkommunen har till följd av sitt ansvar att dels erbjuda alla barn i kommunen en plats i en skola nära hemmet, dels ha beredskap att ta emot nya elever. Beräkningen av avdraget ska redovisas och motiveras.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Det är rättvist att hemkommunen blir kompenserad för de merkostnader som uppstår när alla elever ska garanteras en skola nära hemmet.

9.2.4 Skolpengen följer i vissa fall eleven med viss fördröjning

Utredningens förslag: Bidrag till enskilda huvudmän för varje elev vid en skolenhet ska justeras med två månaders fördröjning när en elev byter huvudman under läsåret.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Förslaget bidrar till att skapa bättre möjligheter att justera sina organisationer när förutsättningarna har förändrats under pågående läsår.

9.2.5 Uppföljning av hanteringen av tilläggsbelopp

Utredningens bedömning: Dagens bestämmelser och ordning för beslut om tilläggsbelopp för elever i fristående skolor som har ett omfattande behov av särskilt stöd behöver utredas vidare.

Karlstads kommun instämmer i utredningens bedömning.

- En utredning angående hanteringen av tilläggsbelopp välkomnas då bedömningarna skiljer sig åt mellan kommuner vilket är besvärande ur ett likvärdighetsperspektiv.

9.2.6 Frågan om ett större statligt sektorsbidrag behöver utredas vidare

Utredningens bedömning: Staten bör på sikt ta ett större ansvar för finansieringen av förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan och eventuellt också andra skolformer liksom fritidshemmet. Detta bör ske genom att ett större statligt sektorsbidrag införs för att finansiera undervisningen som bedrivs i skolformerna samt eventuellt också andra kostnadsposter. Sektorsbidraget bör beräknas per huvudman och vara socioekonomiskt viktat. Sektorsbidraget ska endast kunna användas till kostnader i skolväsendet.

Utredningens förslag: Utformning och konsekvenser av ett större statligt sektorsbidrag, inklusive eventuella konsekvenser på skatteområdet, ska utredas vidare.

Karlstads kommun instämmer i utredningens förslag.

- Den föreslagna utredningen välkomnas med tanke på att betänkandet tydligt visar att kommunernas finansiella förmåga avgör idag skolors förmåga till att ge alla elever en likvärdig utbildning. Staten behöver därför ta ett större ansvar för detta.

Maria Kjällström
Skoldirektör, barn och ungdom

Anna-Lena Norlander Groth
Senior konsult

Beslutet skickas till